

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
25 сот.

Na oryginalne właściwe podpisy.
Za zgodność: Ciperowicz
starszy sekretarz.

З польської поезії.

Берестя і Сх. Галичина.

Краківський „Час“ з 23. грудня 1930 р. приносить на передовому місці допис з Варшави п. н. „Берестя і Сх. Малополяща“, в якій апсонує становище санайіного табору до відомих подій у Сх. Галичині. На вступі автор займається загальною справою Берестя, що наробила так багато шуму в цілому політичному польському світі, а яку, на думку автора, використовує енцикліка і центральна опозиція виключно для протирядової кампанії. „Вправді енцикліка і соціалісти виступають під серпанком гуманітаризму і культури, але зліз того серпанка пробивається назовні дуже виразно партійне завзяття і жалоба помсти“.

Схаректизувавши так польську опозиційну кампанію в справі Берестя автор переходить до подій у Сх. Галичині та пише про них дослівно ось що:

„У деякому звязку зі справою Берестя, а уваги на арештованих українських посіах — остають і відомі переходи у Сх. Галичині. Нема найменшого сумніву, що застосовані там репресії були konieczні та необхідні. Треба було негайно й усіма засобами перервати огидну серію піпадіа, яка не тільки спричинювала поважні матеріальні шкоди, але й деморалізувала у найвищій мірі спокійне українське населення. Безкарність злочинів творила шораз то нових злочинців, — і ставала польське населення в безнадійне положення. До якої міри репресії були необхідні доказав це позитивний їх наслідок. Підпали і замаху припинилися і великий простір держави звільнено від небезпечного терору. Тут і там потерпіли при тім також невинні одиниці, але було неможливим супроти масових виступів і таких-же репресій оминати помилку. Тільки зала воля може звільнити кути зброю проти нашої алади. Тепер винуватники знаходяться в руках суду, який скаже останнє слово в тій сумній справі. Шойно судові вирокі покажуть, які розміри прибрала злочинна пропаганда і які могла мати наслідки, якщо їх не припинено. Ніяка держава на світі не могла би поступити інакше в подібному положенні. Пригадаймо хоч би репресії англійців супроти ірландців, майже на передодні незалежності Ірландії“.

„Отже східногалицькі події українські організації використовують тепер закордоном для протипольської пропаганди, яка находити деякий послух серед наївних паціфістів, а попри те її радісно підхоплюють наші вороги. З очевидною злою волею важко боротися, але неосвідомлених або мильно поінформованих чужинців належить докладно поінформувати про правдивий стан справи. Відноситься це передовсім до західних соціалістів, які у своїм тупім доктринерстві добачують у кожному акті нашого уряду „буржуазний злочин“. Однак тут добре зорганізована інформаційна служба може зробити багато і стримати та спараліжувати неприхильні для нас струї. Є це одним з головних завдань нашої заграничної пропаганди і слід мати надію, що її керівники напружать усі сили, щоб сповнити свій обов'язок“.

Цей допис з Варшави поміщений, як уже сказано, на передовому місці „Часу“ має прав-

доподібно за завдання затерти сильно враження статті п. А. Бохельського, опублікованої на тому ж місці „Часу“ в числі з дня 18. грудня п. р. Зі змістом статті п. А. Бохельського наші читачі мали нагоду познайомитись у 285 числі „Діла“.

Вертаючись до свіжої появи цитованої статті краківського „Часу“, ми хочемо звернути в ній увагу тільки на одне місце, а саме на порівняння репресій у Сх. Галичині супроти українського населення з репресіями англійців супроти ірландців на передодні незалежності Ірландії. Перш за все слід ствердити, що це порівняння дуже невадне, а крім того і невідповідне. Бо треба собі згадати, що Англія ніколи

не мала супроти Ірландії таких зобов'язань міжнародного характеру як їх має Польща супроти Сх. Галичини. В часі англійських репресій супроти ірландців не було ще на світі ні Ліги Націй ні навіть ніяких конституційних гарантій, що впливали з міжнародних зобов'язань Англії супроти національних меншостей (меншостей у державному розумінні, а не територіальному). Тепер жиемо в часах, коли і Польща відродилась державно на основі права самоозначення, яке пристосовано до неї в часі мирових переговорів. Те право самоозначення народів мало нібито лягти в основу всіх мирових договорів і в основу Ліги Націй, але фактично уповні не дігло. Ось чому й порівняння англійських репресій в Ірландії з польськими у Сх. Галичині вдаряє натяганістю та пахне анахронізмом. Зрештою Ірландія має нині політичну самостійність.

Початки української нації.

(У відповідь Українському Історично-Філологічному Т-ву в Празі.)

Моя стаття п. н. „Найважливіший момент в історії України“ (Л. Н. В. 1930. 6.) удостоїлася стати предметом дискусії на ювілейному засіданні Істор.-Філол. Т-ва в Празі, з котрої відомлення оголосив д-р К. Чехович у 275-м ч. „Діла“ (з 11-го грудня п. р.). Зі відомлення виходить, що Істор.-Філол. Т-во заняло супроти моїх висновків у вище згаданій статті становище негативне й ухвалило осьякі тези: 1) Стара київська держава — це була держава українська і лише вона називала себе тоді іменем „Русь“; терміном „Русь“ і „русичі“ (!) називали в ті часи те саме, що ми нині називаємо терміном „Україна“, „українці“. Московщина почала себе цим іменем називати далеко пізніше; 2) Про процес об'єднання всіх східних слов'ян в одну цілість (національну чи культурну) в ті давні часи нема що говорити, бо нічого такого не було; навіть тодішня літературна мова не була „спільно-руська“ (в тіснішому значінні цього слова), бо на Україні вона українізувалася, а на Московщині московщицалася; 3) Українська нація витворилася вже в старій київській державі і вже тоді досягла високого рівня своєї аріло-сти (національної і культурної); самих початків творення української нації треба шукати у т. зв. праславянській добі; 4) Думка, що якби Литва не захопила „південно західної Русі“, то це саме зробила би трохі згодом Москва і тоді віджила би давня єдність, не було би трьох руських народностей, тільки одна — ця думка є з українського національного становища шкідлива, бо вбиває у нас всяку самостійну думку, накидуючи нам готові форми чужої національно-політичної ідеології. Отсі тези подається всім правдивим українцям до вірування, а мимоходом зазначається, що я підпав під суггестію російського імперіалізму, іншими словами заразився ерсною русофілією!

На це позволю собі відповісти можливо найкоротше: До 1) У старих літописах термін „Русь“ має подвійне значіння: а) вузке, на означення самої тільки Полянської землі або Київщини і тоді ця „Русь“ протиставляється не тільки північним землям, але й Галичині, Волині, а навіть так тісно з Київщиною зв'язаній території, як земля Дерзавська; б) ширше, що обіймає

1) Назр київський князь Святослав закликає ки-

цілу Руську державу, отже не тільки все східне словянство, але й чужі, несловянські племена, що входили в склад цієї держави). Терміну „Русь“ в значінні цілої південної, тепер української, території у протиставленні до північних земель в літописах не стрічаємо. Проти твердження, немов би терміном „Русь“ називали в ті (князівські) часи те саме, що ми нині називаємо „Україна“, „українці“, позволю собі пригадати літописний текст до р. 6370 (862), де оповідається про призначення Рурика з братами княжити і володіти: „Отъ тѣхъ прозвася Русская земля Новугородъци“. Ще яркіше свідощтво дають документальні джерела. В нарисі торговельного договору між Новгородом Вел. та німецькою Ганзою з 1189 р. читаємо: „Оже тяжа родитєся без крови, снудутєся послуси, и Русь и Нѣмци, то вергнутъ жеребїе...“, а далі: „Оже їемити скотъ Варягоу на Роусинѣ, или Русину на Вараѣхъ...“ А в торговельному договорі Смоленська з 1229 р. сказано: „Роусиноу не звати Латина на полѣ битьєся оу Роускои земли, а Латининоу не звати Роусина на полѣ битьєся оу Ризѣ и на Готскомъ березѣ“. (Deutsch-Russische Handelsverträge hrg. von L. K. Goetz, Hamburg 1916). Таких прикладів міг би я навести десятки, але думаю, що й цих доволі.

До 2) Перечити існуванню в давній Русь процесу об'єднання всіх східних слов'ян в одну культурно-національну цілість — це значить оспорювати підставові висади цілої дотеперішньої історіографії про княжу добу нашої минушнини. Загальною відомою, що спершу (до смерті Ярослава Мудрого) Київська держава обхоплювала всі східно-словянські племена, об'єднуючи їх політично. Ця держава не була ані українською ані, очевидно, великоруською, тільки руською, так само як держава Піліпа Малого і Карла Великого не була ані французькою ані німецькою тільки франконською. Хоча по смер-

Рюрика, що перебував в Овручі, щоб прийти до нього „в Русь“.

3) В 907 р. Олег обов'язує греків „дати уклады на руске городи“: Київ, Чернігів, Переяслав, Полоцьк, Ростов і Любеч.

4) В 1026 р. Ярослав з Мстиславом „раздѣлиста по Дѣпрѣ Русскую землю: Ярославъ при сю сторону, а Мстиславъ оу“.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 26. ГРУДНЯ 1930.

ІСТОРИК.

Українська Академія Наук і українська історія.

Археографічна Комісія. — Мізерна кількість. — Лазаревський і його школа. — Державна думка і Драгоманов.

„Вся історія громадського життя на Україні... й досі не показана в правдивому світлі“.

(Драгоманов.)

Від 1921 р. існує при Українській Академії Наук у Києві Археографічна Комісія, що „працює над збиранням і виданням археографічного матеріалу“. Очевидно, що ця комісія має першорядне значіння, бо підставою всіх історичних студій буди, є й будуть завжди письмєнні джерела. Під цим оглядом історична наука поневолено віками України має перед собою величезні перспективи: сила джерел досі спить по архівах краєвих чи закордонних, а все, що колись по-явилось на Великій Україні, потрібує нового видання. За давніх часів наукова метода видання джерел не була ще розвинена й — що найважливіше — під царським урядом коментарі, особливо над джерельними моментами української історії, були неможливі.

А все-ж кількісна продукція Археог. Комісії досі мізерна: перший том Величя, один том „Українського Архіву“ та три томи „Археографічного Збірника“ — ось і все за десять років існування! Мала Ірландія, що не має установи з таким титулом Академії, а скромне „Ірландське Археографічне Товариство“ видала за цю саму добу — 72 томи... Очевидно, що в кількісній мізерії винна тут не Археог. Комісія, а господарка харківського уряду. Бачимо, — і це цілком відповідає характерові цього уряду, — що джерела до української історії не мають для нього й сотої частини тої ваги, як питання революції в Китаю, Бразилії чи Бог апа де.

Радимо статистикова, що має відний час, підрахувати за „Літописом Української Книжкової Палати“ кількість друкованих аркушів українською мовою, присвячених всевітній революції або „вождям“ цієї революції й порівняти їх з продукцією Української Археографічної Комісії. Картина вийде вельми повчача.

Та придивіємось ближче до якісної частини видань УАН. В першому томі (1926) жадного джерела до державних моментів української історії. Другий (1927) цілковито присвячений Олександрові Лазаревському (1834—1902), історикові гетьманщини та членові родини Лазаревських, що близько стояла до Шевченка. Маємо тут найрізноманітніші матеріали, аж до зовсім не цікавих для історії, як наприклад листування хлопця Лазаревського. Очевидно, що присвята

цілого грубого тому — при мізерних азагалі видавничих можливостях — є свого рода науковою маніфестацією Археографічної Комісії і це саме є незвичайно характеристичне.

Що дав українській історичній науці Олександр Лазаревський? Він видрукував силу розвідок про внутрішню історію, побут гетьманщини, вів у науковий оборот багато нового архівіального матеріалу, але всі ці матеріали мали своєрідне темне освітлення. У всіх творах Лазаревського видко лише негативні сторони гетьманщини, спеціально її діячів. Вони виходять у нього всі користолобними, егоїстами з дрібним самолюбством, без ніяких загальних ідей. Лазаревський, ясно, передавав правду, але одиобку, що часом гірше звичайної брехні.

З огляду української державної думки праці Лазаревського та його школи виявили просто свій катастрофічний стан. Російська історична школа з радістю підхопила висновки Лазаревського, які так добре виправдували російське панування на Україні, а цілі українські покоління виховувалися на цій школі, як елементи недержавні. Керманічі українського державництва, що прийшли в 1917 р., виявили себе справжніми руйніниками наслідком цілої низки складних причин, які тут не місце аналізувати, але одна з головних причин — нестача державної традиції.

Вся українська історична школа другої половини XIX в. була недержавна: вона, словами

ти Ярослава М. прийшов поділ на уділи, то ідея державної єдності, символізована спільною династією, утрималася ще до другої половини XII в. тим більше, що князі зі своїми дружинами нерідко перемандрували з одного кінця Русі на другий. Відомо також, що об'єднуючим чинником була спільна віра, прийнята у Візантії і суцільна церковна організація з київським митрополитом на чолі. Візантійська архітектура, малярство, золотничтво панували так само в Києві і Чернігові як в Новгороді Великому і Пскові. Об'єднуючу роль відігравали також інтенсивні торговельні зв'язки між поодинокими частинами давньої Русі. Літературна мова, хоч позичена від болгарів, була спільна, а то й „українізування“ та „московщення“ (? хібаж „суздальщення“) про які д-р Чехович агадує, обмежувалися здебільша тільки до ріжниць виговору, які зовсім не відсонували єдності так само, як і нині єдності німецької літер. мови не відсонувє те, що по її виговору зараз-же пізнати, з котрих сторін походять промовці. Врешті відмінні у виговори і деяких граматичних формах бачимо й у нинішній українській літературній мові. Існування загального почуття цієї єдності докладає хоч би обставина, що літературні пам'ятки, котрі поклали на півдні, пильно переписувалися і поширювалися на півночі і саме тільки завдяки цим північним копіям більша частина з них переходила до наших часів. Саме тому політичному і культурно-національному об'єднанню треба диктувати, що східне словянство не роздробилося на стільки окремих народів, скільки було племен. Хто цьому всьому перечесть, той не хоче розуміти головного змісту грандіозного історичного процесу, який відбувався у східній Європі в IX—XII ст.

До 3) Що після повного занепаду об'єднуючого осередка, яким був Київ, досі суцільна

Русь в другій половині XII ст. починає розколюватися і на південнім заході виокремлюється окрема культурно-політична одиниця, котра стала зв'язком майбутньої української національності — на це я вказав саме в інкримінованій статті у „Д. Н. В.“ Але цей розвій обмежився поки-що лише на землі Галицько-Волинської держави і не досягав Подніпров'я, де в наслідок зверхництва монголів у другій половині XIII в. виокремилася зовсім окрема відносина. Але що вже тоді українська нація „досягла високого рівня своєї зрілості“, цього досі ніхто з дослідників не помітив і було би дуже цікаво почути, на яких фактах і проявах Істр.-Фільологічне Т-во у Празі це добуває. А вже твердження, немов-то початків творення української нації треба шукати у праслов'янській добі — це вже якийсь таке різьке непорозуміння, що я ніяк не відважусь класти його на рахунок шановного Т-ва, тільки вважаю за простий lapsus референта.

До 4) Дуже воно дивно в науковій дискусії у XX-ім в. стрічатися зі згаданим, що якийсь погляд на давню справу з українського становища шкідливий. Чому погляд, опертий на наведені в інкримінованій статті річкові аргументах, що українська нація, як синтез східної культури і західних впливів внаслідок окупації українських земель Литовською державою виріжничувалася в XIV і XV ст., має „добивати у нас всяку самостійну думку“ — цього ніяк не розумію. В давніх часах літописці вважали необхідним для національної честі виводити свій нарід, коли вже не від Адама, то боляй від котрогось зі синів Ноя, але такі амбіції вже давно вийшли з моди. Наука дивиться тільки на те, чи дана думка має наукове обґрунтування, чи ні, і за шкідливе вважає тільки закривання правди, з яких би мотивів воно не виходило.

Мирон Копалуба.

Еміграційний Дім у Львові.

Положення й улаштування Еміграційного Дому. — На службі емігрантів. — Розбудова Т-ва опіки над українськими емігрантами.

На перехресті вулиць Листопада і Вишневецьких у Львові бачимо від-недавна новий, білий, великий чотири-поверховий будинок. Це Еміграційний Дім. Під оглядом архітектури й артистичного викінчення належить Еміграційний Дім у Львові до найкращих будівель. Це справжня палата — і то палата для емігрантів.

Ворота Еміграційного Дому стоять отвором в кожній порі дня і ночі для найширших кругів населення і це надає йому характер публічного будинку типу залізничних двірців, шпиталів, приїзів або торговельних галей.

Первісним призначенням цього будинку мала бути велика новочасна санаторія. Аби його достосувати до доцільного вжитку для емігрантів, треба було в дечому переробити плани внутрішнього розміщення. Це було одною з причин, що викінчення дому трохи припізнилося. Остаточно щасливо доведено до кінця внутрішню перестрою й Еміграційний Дім в вже в більшій частині відданий до публічного вжитку.

Як виглядає внутрішній вигляд цього дому?

Отворивши фронтонні ворота, входить до асного, просторого вестибюлю, на стінах якого уміщено пам'яткову ерекційну таблицю й орієнта-

ційний план дому. В партері, навпроти вестибюлю є велика галля-почекальня для емігрантів. Тут є також бюро еміграційного відділу Державного Уряду Посередництва Праці, в якому переводиться рекрутація, добір і контрахтування сезонних робітників і різнорідних родин до Франції, Німеччини й інших країв Європи й Америки. На партері приміщені бюро Еміграційного Спідикату (в якому продається емігрантам залізничні і корабельні білети), а також кімнати для лікарських оглядів.

На першому поверсі розміщені бюро Експозитури Еміграційного Уряду, в яких полагатимуться урядові справи емігрантів з львівського, тернопільського і станіславського воєводства. Тут приміщені в бюро інформації і помічі для емігрантів суспільних еміграційних організацій, а саме: Українського Товариства опіки над емігрантами, Польського Еміграційного Товариства й Жидівського Еміграційного Товариства „Джеас“; надто є тут велика світлиця з призначенням на читальню, бібліотеку, більш товариські сходни і популярно-наукові виклади для емігрантів перед їх виїздом.

На другому поверсі приміщено бюро Секре-

таріату міжсоюзної ради суспільних еміграційних організацій і санітарної служби для емігрантів; далі бюро комітету пань, що опікуються самітно подорожувачими молодими жінками і бюро польського товариства поміччій землякам на чужині. Тут є теж великі готелівні кімнати, окреме для мушп, а окремо для жінок, а надто друга велика світлиця, в якій у майбутньому мають бути урядовані курси вишколення емігрантів.

На третьому поверсі уміщено готель для емігрантських родин з дітьми і поодинокі кімнати для інтелігентних емігрантів, мармурові умивальні й лазнички, а надто салю, призначену на прийом для дітей і сиріт по емігрантах.

На четвертому поверсі приміщено новочасно улажені пральню, сушарню і прасовальню готельного білля й білля емігрантів, помешкання для служби й адміністрації дому, а надто є тут велика солянна тераса на забави для дітей.

В сутеринах дому приміщено машинерію центрального опрівання, купелені галі з ваннами і тушами для емігрантів, кухню, буфет і їдальню для емігрантів.

Усі кімнати, бюро й убикації в просторі, ягідні, ясні і гігієнічні.

В Еміграційному Домі знайдуть емігранти все, що їм потрібне перед виїздом: тут одержать вони всі інформації у своїх рілних товариствах і в своїй рілній мові про краї, куди задумують емігрувати, а переловсім інформації щодо господарської кон'юнктури, ринку праці, поселення, публічної опіки й помічі і т. ін. Тут дістануть вони інформації про формальності, зв'язані з виїздом і правну та технічну поміч при виробленні потрібних до виїзду документів; тут в Еміграційному Уряді і в бюро посередництва праці залагодять вони урядові справи своїх виїздових документів; тут закуплять свої залізничні і корабельні білети; тут дістануть початкову науку чужих мов і найпотрібніші вказівки, як урядити в початках свого життя на чужині; тут знайдуть поміч у лікуванні на випадок якоїсь недуги; тут зможуть вони відпочати, очиститися, вимитися, випушатися, переспатися і прохарчуватися під час свого короткого чи довшого побуту у Львові; тут будуть безпечні перед всякого роду обманями і злодіями; тут в багатьох випадках одержать поучення, аби не виїждити з краю; тут звкінці знайдуть перший прийом ті реемігранти, які з чужини приїдуть до краю.

Словом: Еміграційний Дім — це не сама будица, але велика інституція публічної ужиточності, помічі й опіки найширшим кругам населення, без уваги на їх соціальне, національне і віросповідне походження. А що з нашого краю виїжджає найбільше українських емігрантів, тож вони в найбільшій кількості будуть користати з цього дому.

Потреба Еміграційного Дому давалася вже давно болючо відчувати у Львові і тому Товариство опіки над українськими емігрантами перше виступило з ініціативою, будови такого дому і в значній частині причинилося до здійснення цієї ідеї.

Для віддання Еміграційного Дому до публічного вжитку й установлення провізоричного заряду цим домом приїхали з Варшави до Львова дня 18. грудня п. р. директор Еміграційного Уряду п. Б. Наконечников і начальник заморського відділу цього уряду д-р П. Дуркач. Вони офіційно передали управу Еміграційного Дому як тимчасовому комісареві д-рові Вишнєському, директорові Експозитури Еміграційного Уряду у Львові. Як прибичну раду комісаріату установлено міжтоваришню раду суспільних еміграційних організацій у Львові. Сталося це на спільній конференції делегатів ради і директорів Еміграційного Уряду у Львові дня 18. грудня 1930 р. в Еміграційному Домі у Львові.

На цьому засіданні повідомив директор Еміграційного Уряду, що цей Уряд дав дозвіл Товариству опіки над українськими емігрантами вести два дальші бюро опіки й помічі для українських емігрантів, а саме у містах Станіславові і Перемишлі, а надто ведуться перетрактатії з волинським воєводством у справі такого бюро в місті Луцьку. Крім цього в найкоротшому часі має бути оснований кільканацять провінційальних патронатів, які будуть органами міжтоваришньої ради львівських суспільних еміграційних організацій. Директор Еміграційного Уряду прийняв до повільного полагодження проект курсів вишколення емігрантів і санітарної служби для емігрантів. Пі чолі опенітив Інституту будуть дальшими етапами цієї праці, яку започатковано будовою й урядженням Еміграційного Дому у Львові.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Зміна адреси і зод. Можна прислати поштовими марками.

назидатнішого сучасного українського історика „твердо стояла на тому, що в конфліктах народу і влади айна лежить по стороні влади“ (М. Грушевський, в збірнику „Борітєся — поборе“, Відень 1920, № 1. Ст. 12). Очевидно, що в такому випадку „народ“ може шукати допомоги й чужої „влади“; справді шукав і дошукався так, що Москва й Варшава панують на українських землях.

Драгоманов, куди лівіший соціально від усіх українських істориків „народницької школи, але великий державник, бо ідея державності зовсім незвична, як у нас іноді гадують, з якоюсь формою соціального урядування. Комуніст може бути державником і навпаки гетьманець може ним не бути. Далі, державником знову може бути федераліст і автономіст, а навпаки галасливий „самостійник“ може не бути державником!

Драгоманов своїм геніальним прозорим розумом добре відчув катастрофу цього самоопльовування державних моментів української історії. Цей старий тоді „соціаліст“ ни „анархіст“ розумів величезну вагу державної традиції і сумував, що українці не зберегли її: „На Україні — писав він у „Пропашому часі“ — якимсь не звикли дуже захищувати усе своє старосвітське... одну недолгу хвилину, як було тільки знов почали пізнавати освічені українці свою старовину у 30—40-их роках цього століття, горстка людей понокривала про славу козацької України, але зараз-же знайшла в них

п'яни, і тепер, коли хто хоче пізнати ті п'яни, пізнає їх найкорше з учених праць українців“.

В листі до Франка Драгоманов ще більш категоричний; закликаючи істориком, що „не добачають багатьох позитивних явищ історичного життя, або зневажають тих наших історичних діячів, які стягли на себе обвинувачення в „аристократизмі“, а в історичному листі до „Старої Громади“ Драгоманов твердить, що українські історики „фальшують діло найгірше“.

І Драгоманов підкреслює страшний, хоч і несвідомий злочин українських істориків, що „мимо своєї волі підперли обертання московських учених з історією України... Так вся історія громадського життя на Україні... й досі не показана в правдивому світлі“ („Політичні пісні українського народу“, Женева 1883, С. XVIII).

Все це, на превеликий наш сум, й досі ще актуальне. Доказом цього є хоч би останній, третій том Українського Археографічного Збірника. Містить він між іншим „матеріали зі стокгольмського державного архіву до історії України другої пол. XVII — поч. XVIII вв.“ (Ст. 17—55). В цьому заголовку бракує їм незабутнього Молчановського, бо це є, власнико, частина документів, яких неможливо не встиг сам обробити, а його вдова передала їх до археографічної комісії УАН, що ухвалила надрукувати найцікавіші з них“.

(Покінчення буде.)

ВІД УСІЯКОЇ ПРОСТУДИ ВІДДИХОВИХ
ОРГАНІВ ТА КАШЛЮ
заклепано хоронять

Kaisera кармельки
грудні
з 3 ялицями

Можна дістати у всіх аптеках
і дрогеріях. 748 11—23

Підсумки пацифікації.

Що каже про те урядова статистика.

Кравівський «Ілюстрований Кур'єр Подзєн-
ня» з дати 25. грудня н. р. приносить таку за-
мітку:

„Урядова статистика розроблює акції, про-
веденої у минулих місяцях між селянами на те-
рени трьох воєводствах Ох. Галичини (в ориг.: Ма-
лопольські), дала цікаві наслідки. Взагалі скон-
фіковано у селян 1639 штук пальної зброї, в
тім 1.103 рушниці військового зрааку, кілька
тисяч набоїв, а також деяку скількість вибухо-
вих матеріалів, ручних гранатів і т. п. Відносно
найбільше зброєними були селяни львівського
воєводства, де сконфіковано 943 штуки пальної
зброї. Незаконної літератури, зокремаж видань
УВО, найзалежніше у тернопільському воє-
водстві, а саме 283 примірників усіх друків. У
зв'язку з замахами і підпалами арештовано за-
галом 342 особи, з чого 272 передано судам, а
70 звільнено. Найбільше арештовано у терно-
пільській воєводстві (173 особи), найменше у
львівській (71 осіб). Цікава статистика зв'язаня
(професії) арештованих осіб. Учні середніх
шкіл арештовано 52, студентів вищих шкіл 15,
священників 19, державних урядників 3, учителів
6, послів 2, урядовців кооператив 27, адвокатів 7,
приватних урядників 30, селян і ремісників 177.
Не менше цікавим є факт, що на 15 випадків зни-
щення українських об'єктів, у 7 випадках викри-
то спільників в особах української національ-
ності. Були це підпали провокаційного характеру,
злочини безпосередньо по відношенню до відділів,
що вели пацифікацію“.

Ось так виглядають підсумки пацифікації у
світі урядової статистики. Не беремося їх ана-
лізувати ні тим більше входити з ними в дискусію.
Визначимо тільки, що в тій статистиці — зі
всіма її арештами — нема ні агадки
про ті жертви, які спричинили пацифікація для
майна українського населення і для здоров'я
численних українських громадян. Це останнє
можна б теж ілюструвати цифрами. Шкоди до по-
данних у повільній цитаті цифр, то ні піддавати їх
у сумнів, ні критикувати їх зі зрозумілих при-
чин не беремося.

Фанатизм.

Кілька днів тому помістили ми переклад
статті Альберта Айнштайна п. з. „Religia i nauka“.
Без огляду на те, які хто має погляди
про вагу та роль релігії, кожний безпристрас-
ний освічений інтелект мусить признати, що
взаємочисленість з поглядами на таку тему одно-
го із найбільших умів сучасності, людини ге-
ніальної, якої ролі прирівнюють до ролі Нью-
тона — не тільки цікаво, але й повчально. Тим
часом „Нова Зоря“ хоче навіть із такої спра-
ви робити „гешефт“ і біз у великій дзвін, що
„Діло“ ширить... пантеїзм (!?) і тому... „наші
католицькі священники“ не повинні читати та-
кого страшного часопису. Доєі наше католиць-
ке духовенство, як і духовенство інших вели-
ких культурних країн, не вважало прикметою
своїї освіти та інтелекту — затикати вуха
на голоси вчених, розуміючи, що справи науки
та віри, це такі дві різні ділянки. Панове ре-
дактори „Нової Зорі“ є іншої думки: вони
рад би, щоб єдиним джерелом світогляду та
знання нашого духовенства було тільки те,
що вони... думають.

Сталін переможцем.

Радянська преса сповідає, що 21. п. м.
в Москві закінчилися засідання Центрального
Комітету і Контрольної Комісії в економіч-
них справах і праці у р. 1931. Пленум авіа-
нізо Рикова від усіх обов'язків у Політбюро,
а до Політбюро вибрано Орджонікідзія. Так
само усунуто від роботи в Політбюро Том-
ського за його схильності до опозиції. Засі-
дання було перемогою Сталіна.

Княжий город — Князеві Церкви.

Святочна академія в честь Митрополита
у Перемишлі.

Дня 12. грудня н. р. відбулася в Перемишлі
святочна академія в честь Митрополита Ше-
птицького з нагоди 30-літнього ювілею його
архієпископа. В год. 8. веч. велику салью Наро-
днього Дому вповнили ширетъ представники
всіх місцевих товариств, шкільна молодь усіх
українських шкіл та громадянство всіх шарів.
Звеличали це свято своєю присутністю й оба
владники.

На програму свята зложились: поема В. Па-
човського „В день Ювілею“, спеціально на це
свято написана, яку виголосив сам автор, му-
зична частина із 6 точок та закінчення, виголо-
шене д-ром Навроцьким.

Свою поему, повну прекрасних алегорій
і порівнянь, виголосив Пачовський з чуттям, а
навіть зворушенням.

З музичної частини програми готиться під-
нести: „Аллилуя“ з ораторії Генделя „Messias“,
яке виконав з браурою і гарним виведенням
головного мотиву у всіх голосах дисципліно-
ваний мішаний хор „Перем. Бояна“ під досвід-
ною батутою проф. О. Каїша. Відтак слідували
продукції хорів перем. середніх шкіл, а саме:
Псалом Шуберта: „Бог защита моя“, що його
виконав з прецизією хор жіночої гімназії (ди-
ригентка проф. М. Лашевич); доволі тяжкий
концерт Бортнянського: „Господи, силою Тво-
єю“, що його проспівав хор мужеської гімназії
(дириг. проф. Волянський). Ніжко і з вескими
нюансами у динаміці відспівали учениці семи-
нарії псалом Бортнянського: „Бог мой еси ти“
(дириг. проф. О. Янишин). На закінчення свята
виконали II концерт Бортнянського: „Сей день“
сполучені хори „Перем. Бояна“ і згаданих се-
редніх шкіл (понад 100 співачок і співаків) під
управою проф. О. Каїша.

Одинокою інструментальною точкою ака-
демії було фортепианне сольно знаної визначної
п'яністки п-и Божейко. Був це органний кон-
церт Баха д-моль. П'яністка, вглубившись цілим
своїм еством у мистецький твір великого ком-
позитора, чарувала слухачів раз тонкістю фра-
зування, то знов силою і перлистою технікою.

Д-р Навроцький виголосив свою промову
в дуже оригінальний спосіб і справді „по мис-
тецьки“. У формі спогаду самого-ж Ювіліта,
„який в городі Льва на Святоюрській Горі кля-
чить і молиться в тій самій хвилі“, перейшов бе-
сідник ціле життя Ювіліта від хлопячих літ до
днів ювілею, а вкінці візпав слухачів до друж-
ньої з Ювілітом молитви за краще завтра та за
задержання нам Ювіліта на мого, мого аїта!

Останні слова підхопила ціла аудиторія
і співала їх з такою силою й чуттям, що здава-
лось, той спів долетить, простелиться аж під
Святоюрську Гору.

Цікавий лист Сталіна.

А. Т. Е. Сьогодні в радянській пресі опублі-
ковано лист Сталіна до Леніна, писаний в р.
1921. В цьому листі Сталін домагається від Ле-
ніна пристосувати строги репресії супроти тих
членів комуністичної партії, які не можуть
своїх перековань приладнати до радянського у-
строю і диктатури пролетаріату. Сталін вказує
в листі, що Риков і Троцький наскрізь просяк-
нуті буржуазною психологією та культурою,
та що вони тому не можуть прислужитися кому-
нізмові. Риков, на думку Сталіна, людини без
таланту і без здібностей. Слід пригадати, що
Троцький у своїх споминах, виданих на вигнан-
ні, називав Сталіна найбільшою мізеротою СРСР.

Боротьба з антифашистами.

Як подають з Риму, там скінчився процес
проти 5 антифашистів інтелігентів, професора
Бовіса та його однодумців. Між суддями при-
сяглими був один генерал і 4 полковників фа-
шистської міліції. Двох підсудних засуджено
на 15 літ в'язниці, а інших на 10 літ.

Гіндуси не сплять.

Як подає льондонська преса, за одну ніч
в різних місцевостях Індії з рук гіндуських
націоналістів загинуло 6 англійських воїнів та
урядовців. Підозрюють, що ці вбивства вико-
нала п'яново в один час тайна націоналістична
організація. В місті Бомбей товпа напала на
місцевий податковий уряд і здемолювала його,
при чому одного урядовця вбито, а другого
оборонили поліція. За те арештовано 15 осіб.

Складайте жертви на оселю українських робіт-
ників пера в Ямні!

Вийшли на волю.

Дня 20. XII. п. р. вийшли на волю з бе-
режанської тюрми:

Бережани: дир. Окр. Союзу Кооператив
п. Степан Кудрик і член Н. Р. тогож Т-ва п.
Мирон Бойчак з Поручина, просидівши 2 мі-
сяці. Їх підозрювали в приналежності до УВО,
і п'януванні замаху на держ. поліцію в Бішу.

Піагайші: директори Повіт. Союзу п. Ба-
калець та інж. Кузьма і селянин Мих. Стель-
машук з Бокова, просидівши 2 1/2 місяці. Їх пі-
дозрювали в приналежності до УВО й органі-
зуванні підпалів у підгаєцькому повіті.

Отсею дорогою складають згадані полі-
тичні в'язні ширі подяку Вп. Д-рові Вол. Ло-
бушові за безкорисну інтервенцію у слідчого
судді і всім тим особам, котрі опікувались ни-
ми підчас їх побуту в тюрмі.

Дня 17. XII. вийшов на волю по семи-
тижневою побуті в бережанській тюрмі п. Ва-
силь Сениця, упр. школи з Ладанець, переми-
шлянського повіту, котрого обвинувачувано за
злочини в §§ 58 і 59 к. з. — У зв'язку з цим
п. Сениця складає ширі подяку Вп. П. Меде-
насові Д-рові Вознякові з Бережан за успішну
інтервенцію і моральну піддержку.

Дня 22. XI. вийшов на волю по двоміся-
чній побуті у львівських поліцейських арештах
п. Володимир Сениця, службовець Маслосоюзу
котрого арештовано у зв'язку з нападом на
почтовий амбуланс під Бібркою. Вийшовши на
волю, дякує п. В. Сениця Вп. П. Д-рові Ста-
росольському і Вп. П-і Трачевій за їх батьків-
ську опіку підчас його побуту в арештах.

РАДЯНСЬКА ПРЕСА ПРО УКРАЇНІЗАЦІЮ.

„Червона Газета“, що виходить у Ростові
над Доном, містить допис із сіл про україніза-
цію, які передруковуємо без змін:

УКРАЇНІЗАЦІЮ ЗРИВАЮТЬ.

(Село Київське, Кримського району.)

У нашому селі людиність на 90 відс. україн-
ська. Так, що у нас треба проводити україні-
зацію.

Дещо в цій справі робиться. Українізовано
школу. Але в громадському житті — на зборах,
засіданнях офіційні представники установ, ор-
ганізацій, української мови не живають і на-
віть тім, хто говорить по українськи заважають
це робити. Особливо в цьому відзначилися гро-
мадяни Пичук, Павленко, Гребенков, Долгов.

Треба вказати цим громадянам на школу,
яку вони чинять своїм ставленням до україні-
зації, а партосередкові та сільські робити так,
щоб українізація в нашому селі була не на
останньому місці.

ГАЛЬМУЮТЬ УКРАЇНІЗАЦІЮ.

У станції Октябрській, Коренівського райо-
ну, до справи українізації ставлення з боку ор-
ганізацій незадовільне. Навіть партосередков
питання українізації не приділяв достатньої уваги.

Крім того, що установи не українізувало, на-
віть лікпункти, що їх можна було українізувати,
це стоять під питанням чи будуть російські, чи
українські, в той час, коли їх легко можна украї-
нізувати.

Пам'яті жертв більшовизму.

Комітет, в склад якого входили представ-
ники всіх груп російської еміграції під голо-
вуванням письменника Немировича Данченка,
улаштував у Празі „День пам'яті жертв біль-
шовизму“. Дня 18. п. м. у салі Сметани, укра-
пеній жалібними стяжками і російськими пра-
порами та терновими вінками, зібралась емігра-
ція, до якої промовив 87-літній письменник
Немирович Данченко. Він згадав усіх тих, що
згинули на полях бою і в підземеллях чрезви-
чайки, говорив про велику трагедію, яку пе-
реживає Росія вже 13 літ, в той час, як Євро-
па закриває вуха, щоб не чути войків зі Схо-
ду. Всі присутні заспівали „Вічна пам'ять“
жертвам більшовизму, а відтак хор проспівав
жалібний марш. Професор Кізеветтер у своїй
рефераті говорив про шкідливий вплив дикта-
тури і терору на життя народу. Після цього
зібрання учасники пішли на богослуження, яке
відправив єпископ Сергій. Такий же „День
пам'яті жертв більшовизму“ приготується
в Парижі, Лондоні, Білгороді та Берліні.

На турецько-перському кордоні.

Англійська преса сповідає, що на турець-
ко-перському кордоні відновилась наступні пер-
ських ватаг. Турецький уряд вислав протест
проти виступів перських повстанців, які непо-
коять населення прикордонної смуги. В кількох
місяцях іде битва між персами і турецькими
військами.

Курс модерних танців для стаоших.

Дня 1. січня 1931 р. починається курс модерних танців виключно для старших. — Вписи: Зелена 7, перший поверх направо, в дні 27, 29, 30 і 31 XII. 1930 р. год. 1/7-8 вечором. 1154 1-7

НОВИНКИ

— Телеф. 2-11. Піскова 22 „Власна Хата“ фотограф Лев Янушевич. 337

— Конфіскація „Діла“. У вчорашньому (285) числі „Діла“ сконфісковано один уступ (23 рядки) з передової статті п. з. „Початок е, а що далі?“ Це вже 38-а з черги конфіскація нашого органу в цьому році.

— Не допускають українських газет з Румунії? Від кількох тижнів не доставлено нашої редакції ані одного числа якогонебудь українського органу з Румунії. Останнє число червоно-жовтого щоденника „Час“ прийшло до нас ще з датою 4. грудня ц. р. Неваж українських газет з Румунії до нас не допускають?

— Найкращі світлини на першій виставці української аматорської фотографії. Як відомо, в часі 1-ої виставки української фотографії, що недавно відбулась у Львові, відвідувачі брали участь у голосуванні на найкращу світлину. Виставку відвідало понад тисячу осіб. В голосуванні брало участь усього 611 відвідувачів. Найбільше голосів здобула світлини ч. 3: Е. Бартоша „Сильветки“ (249 голосів) і друге місце здобула знімка ч. 90 К. Л. К. „Шляхи“ (104 голосів); третє „Верба“ ч. 174. Я. Савки (92 голосів), четвертє „Виживання“ ч. 55. І. Іванця (85 голосів) і п'ятє ч. 11. „Світло“ О. Балицького (77 голосів).

— Нова українська фільма. В одеській фабриці Українофільму закінчена велика картина „Опустіть руки“, що викazuje погубну шкодливість виховання молоді і дітей биттям. Картина має науковий підклад і агітує за нове виховання молоді і новими методами.

— Успіхи артистки українки. Відома молода співачка Марія Куренко виступала з успіхом в окінованій опері „Дінора“, а тепер закінчено Парижі і оперу „Фавст“ — де Марія Куренко теж співає.

— Шкава статистика. Головний статистичний уряд у Варшаві подав до відома, що в Польщі в 1930 р. було 284 осіб, які дожили 100 літ віку, 5,738 осіб, які мають за собою 90 літ життя і 107,517 старців, що переступили 80-ту весну життя.

— Директор банку самовбивником. У Варшаві повісився 45-літній директор банку Казиміж Жбіковський. Вчинив він це у своїм кабінеті. Перед смертю залишив кілька листів, у яких виласює причину самовбивства, але поліція держить ці листи покищо в тайні, бо їхній зміст тісно зв'язаний з якоюсь фінансовою аферою, в справі котрої ще ведеться слідство.

— Катастрофа через п'яницю. Під Варшавою шофер Слонський, їдучи автомобілем, наткнувся на двох п'яниць, які волілись від рова до рова. Шофер хотів оминати п'яниць, але п'яниці впали під автомобіль у хвилині, як цей вже котався в рів. Наслідком цього і шофер і п'яниця Порчинський були поважно поранені і Порчинський другого дня помер.

— Керенський у Празі. Чеська преса подає, що колишній голова тимчасового уряду Росії Керенський прилетів літаком із Парижа до Праги. Ціль приїзду невідома.

— Югословянський король у Букарешті. Дня 22. п. м. югословянський король Олександр приїхав до Букарешту, де зложити візиту румунському королеві. Разом із ним вернула до румунської столиці королева Марія.

— Одна із психоз. Шойно закінчилися в Берліні авантюри проти антиімтаристичної фільми „На заході без змін“, а берлінська преса пише про нові антимонархістичні бучі в кінах. А саме підчас висвітлення фільми із монархістичними тенденціями „Флетовий концерт“, соціальні кіди кидали на сцену воночі бомби. Поліція арештувала 5 осіб.

— Вибух. У центральній електричній заводській Забїж на німецькому Шлеську був вибух. П'ять робітників поранено, з чого одного смертельно.

— Проти Гайного. В Діссельдорфі підчас відкриття пам'ятника поета Гайного у хвилині, коли промовляв професор Естернаф, група гітлерівців почала авантюру, викрикуючи, що збувають пам'ятник тому, що Гайне був жидом. Авантюру зліквідувала поліція.

— Зі світа науки. Відомий американський вчений д-р Крайль ачинив такий експеримент: він сповелив при допомозі електрики мовок убитого звіря, відтак змінив цей попіл із ріжними

ВІДГУКИ ДНЯ.

НЕ ВІРЮ!

Свого часу вчені голови Європи сказали, що літати машинною в повітрі є неможливо. Дали на це стільки ріжних наукових доказів, що здавалося, нема сумніву. І коли потім якийсь педовірок таки підлетів на машині, тяжко було в це повірити, а ще й нині багато є таких, які не вірять.

Такий мови-білий випадок стався зі мною, хоч у повсім іншій матерії, далекій від усякої фізики.

Свого часу виринула була справа биття. Десь хтось скаржився в суді, що його перед розправою тяжко побили. Оповідань не так переко-нує, що тоді було не вірити. Признаюсь, що я сам був банальний того, щоб дати віру чим зізнанням. Але швидко переконався, що так не є. Сяте обурення преси і льогічний патос прокураторів виказав як на дотолі, що випадки побиття не тільки хора імагінація пісудного, або хитрий спосіб оборони. Попитавши собі, як підчас одної розправи б. прокуратор Гіртлер, а вроджену йому хистом, виказав неможливість такого випадку в державі, яка має найліберальнішу конституцію і найкращі традиції.

Слухаючи його промови хіба глухий міг не повірити. А хто тієї промови не чув, той переконався після статей львівської преси, яка стала муром в обороні доброї слави ріжних виконавчих органів.

В той спосіб, ясний і недвозначний, вирішена справа айшла раз на все а недостазу достовірності і перестала займати людські уми. Так само і я, нарівні з іншими, переконався твердо і невідклично, що пісудні не мали рації. Всякі п'яніші зізнання, обвинувачення, оповідання клав я між казки а тисяч і одної ночі, хоч би це все мало всі ознаки імовірності.

іншими хемічними складниками, яких преса не називає і піддавши цю мішанину під ділання електрики, оживив її. Перед очима вченого явилися живі клітини і дрібні істоти, які зараз-же почали розмножуватись шляхом роздвоєння. Учений кормить ці одноклітинні істоти протеїною, яку всипає до пробірки. Д-р Крайль запевняє, що в пробірці не було ні одної живої клітини, тільки попіл і що йому вдалося витягти ці живі істоти штучно із попелу мозку та інших хемічних складників. Таким чином малаб вирішитися загадка переходу неорганічної матерії в органічну та зникнути межа між ними.

— Перша фашистська повість. Про це писалось, що італійський письменник Маріо Карді видав повість „Італієць доби Муссоліні“, за яку дістав 50,000 лірів державної нагороди. Повість розійшлась за місяць в 15,000 примірниках. Героєм повісті є військовий летун, відтак фашистський революціонер і вкінці винахідник нового способу осушування болотних околиць Італії. Герой цей натхнений духом фашизму, працює для добра вітчизни, відкриває нові зложі вугілля і заліза та розвиває промисл, щоб не словом, але ділом незалежити Італію від впливів чужого капіталу та доказати ворогам силу фашизму. „Нам потрібне залізо, ми його добуємо, у нас пужда, ми осушимо болота і змінимо їх в родючу землю, ми створимо все, бо фашизм є всемогучий!“ Ось тенденція твору. Фашизм у повісті визволяє край від руїни, вносить здоровий дух у родинне життя, упромислює державу, будує, творить нове життя. Сам Муссоліні наказав дати авторові повісті державну нагороду і не диво, бо він же сам намовляв автора написати таку повість і нарікав, що комуністичний рух має своїх співців і поетів, а фашизм не має.

— Необережність. Під Букарештом трьох їздців хотіло перейти автомобілем залізничний шлях, не бажаючи чекати аж поїзд мине рампу. Поїзд їхав на автомобіль, при чому всі три пасажири згнули.

— Після землетрусу на Яві. Останні телеграми подають, що підчас вибуху вулкану Мерапі і землетрусу згнуло на острові Ява 1500 осіб і вулкану поширюються тріщини газів, так що доступ до місця катастрофи є утруднений. Матеріальні шкоди величезні.

— Суд звільнив убивника жінки. У французькій місті Бовс, урядовець Юрій Буррус застріляв свою жінку зате, що вона його зрадувала. На судовій розправі виявилось, що Юрій Буррус був дуже хоробрим воюком підчас світової війни та що вже тоді, як він був у німецькому полоні, жінка мала любовника, а не покидала чоловіка тільки тому, щоб за нього діставати воєнну допомогу. Суд розглянувши справу, звільнив убивника від вини і кари.

— Духовна семінарія для муринів. В американській місті Бай Сант Луїс утворено окрему духовну семінарію для студентів чорної раси. Досі в цій семінарії навчалося 6 муринів на свя-

Якжеж маю повірити і в пайновіші тяжкі закиди, які робить союмова опозиція зарядові військовій властї в Бересті?!

Польська конституція не дозволяє на це і цього досить, щоб відкинути з обуренням пенію того роду закиди.

Деж можливе, щоб у властї, на якій стоїть активний старшина-полковник, якому помагають старшини і підстаршини ділялися такі речі, як у підземеллях середньовічного суду. Нехай собі посли-вляні оповідають що хочуть, нехай показують рани, гудзи і синці, нехай ціла опозиційна преса подає докладні описи а датами і іменами — це на мою думку тільки хора імагінація або хитрий спосіб оборони.

Ліберман — визначний польський патріот, а хрестом заслуги на грудях, щоб був катований до безтями?!

Корфанти — той, що допоміг до відляскання Гор. Шлеська чистив вляничий „кібель“?!

Вітос — б. президент міністрів, кавалер „Білого Орла“, довголітній посол, провідник селянського П'єста і пр. і пр. замітає подвіря і брав весь час копняки від воляків?!

Кернія, Барлікі, Понель — всі скаржаться самі, або скаржать про це інші, що їх били і лавіть не слухали ці ще дихають.

Пише про ті всі історії опозиційна польська преса і мимоходом долучає ще й наших: Когута, Лішницького, Целевича... І їм не а добром було в Бересті.

Але кого, як кого, та мене не адувають паво-ве а опозиції. Тому кілька місяців писали їм газети, що це неможливе в Польщі, а тепер пишуть, що це не тільки можливе, але навіть певне.

На те все відповідь: Не повірю в те ніколи, бо це противне польській конституції і психіці.

Галактіон Чіпка.

щеників. У семінарії студіює 135 теологів чорної раси.

— Листи Шопена. У Москві вийшло нове збірне видання листів Шопена, між ними багато листів невиданих досі. У книжці поміщено 313 листів великого музика. Нажаль, найцікавіші його листи пропали: одні спалились підчас пожежі, а другі знишила співачка Марія Гладковська, перша любов Шопена. Також письменниця Жорж Занд, яку Шопен любив, спалила багато його листів, а залишила лише 17. Найцікавіші листи Шопена а Відня підчас польського повстання проти Росії. Він являється в цих листах горячим польським патріотом і фанатичним ворогом Росії. Він навіть хулить Бога за те, що він не помагає польським повстанцям побити москалів. В 1838 р. Шопен вже жив із Жорж Занд на острові Майорка. У листах звідам він нарікає, що в нього хорі легені і що прийде час вижити. В останнім листі а Парижі великий композитор просить, щоб по його смерті не похоронили його зараз, бо боїться опинитись в могилі живцем, у летаргії.

— З французького літературного світа. Анрі Фоконіє дістав нагороду Гонкурів. Дістав за свою одиноку повість: „Malaisie“. Коли ця вістка розійшлась по світі, всі були здивовані: Фоконіє? Ми про такого і не чували! — І справді. Фоконіє мало знали досі навіть у Парижі. І не диво, бо він не професійний письменник і до 50-го року життя навіть не думав бути письменником. Він був старшиною колоніальних військ відтак жва гулящим життям багатого француза мав свою плантацію на мальйських островах, багато подорожував і навіть тоді, як йому ухвалено нагороду Гонкурів, його не було а Парижі. Він був аж у Тунісі. Маючи 50 літ, він забажав написати свою першу книжку про життя на мальйських островах. Сів і написав за два місяці. Книжка дебютанта і ділетанта вийшла така цікава, що видержала конкуренцію із двома відомими письменниками, контркандидатів до нагороди Гонкурів. А його твір такий простенький: в ньому подана історія боротьби двох родин плантаторів на мальйських островах та багато цікавих думок про вплив цивілізації а культури на первісні народи.

— Злочинність у Нью Йорку. Американська преса подає статистику злочинів у Нью Йорку, з якої довідуюсь, що а тому місті в 1929 році було 350 випадків убивств, так що майже на кожний день припадає одне вбивство. Шкаве, що за цілий 1929 рік не засуджено в Нью Йорку ані одного вбивника на кару смерті.

— Особисті листи. У львівському університеті одержав Ісаїя Петро Мгрікий диплом магістра філософії.

Ціни набілу у Львові.

„Малосоюа“ п'яти кооперативна дия 24. XII. п. р. масло прїма експортное солене 4,70 зол. масло прїма блькове несолене 4,70 зол. літра молока 0,29 сотника літра сметани 1,50 зол. копа мей 9,70 зол.

